

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. Republička radiodifuzna agencija (RRA)

1.1. Republička radiodifuzna agencija je početkom avgusta objavila odluku Saveta o oslobađanju od plaćanja dela naknade za emitovanje RTV programa šezdeset jednog medija sa područja koja su bila poplavljena u maju. Naknada je umanjena u iznosu od 99%, i to za period od godinu dana, od 19. maja 2014. do 18. maja 2015. godine. Odluka je stupila na snagu pošto je Vlada Republike Srbije, u skladu sa Zakonom o radiodifuziji, na nju dala saglasnost. Iz odluke se ne vidi koji je bio kriterijum za oslobađanje od plaćanja naknade, da li sedište elektronskog medija ili i izveštavanje u toku trajanja vanredne situacije. Mišljenja smo da je bilo potrebno uključiti oba kriterijuma, posebno zbog toga što je u samoj odluci istaknuto da se elektronski mediji oslobađaju plaćanja naknade „zbog nastalih izmena u programima”. Podsećamo da su brojni mediji na lokalnu potpuno izmenili svoju programsku šemu u vreme trajanja vanredne situacije kako bi, gotovo 24 časa, izveštavali sa ugroženih područja. Takođe, odluku RRA će verovatno podržati i kolektivne organizacije za zaštitu autorskog i srodnih prava, kao i RATEL, te iste medije osloboditi i obaveza prema njima u tom periodu. Izostavljanje medija koji nisu sa ugroženih područja, a koji su objektivno, blagovremeno i neprekidno izveštavali o vanrednoj situaciji, stoga bi bilo u najmanju ruku nepravedno, te bi RRA morao i o tome da povede računa. S druge strane, pitanje je i kako je RRA cenila da li je sedište konkretnih elektronskih medija zaista bilo u području pogođenom poplavom, odnosno da li je medij uopšte svoje aktivnosti i inače obavljao iz svog sedišta ili sa neke druge lokacije. Nedostatak jasnih odgovora na ova pitanja, jednu dobro zamišljenu inicijativu mogao bi da kompromituje.

1.2. Republička radiodifuzna agencija je 13.8.2014, danom stupanja na snagu Zakona o elektronskim medijima, promenila naziv u: **Regulatorno telo za elektronske medije.**

DRŽAVNI ORGANI

2. Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti je u avgustu, postupajući po žalbi Ivane Jeremić, novinarkе Centra za istraživačko novinarstvo, naložio Ministarstvu spoljnih poslova da joj dostavi informacije o diplomatskim pasošima izdatim u periodu od 7. jula 2008. do 27. aprila 2014. godine, iz kojih se može saznati kojim licima je diplomatski pasoš izdat, koje su funkcije ona vršila, te datum izdavanja i datum prestanka važenja pasoša. U saopštenju koje je Poverenik tim povodom objavio, navodi se da je nesporan opravdan interes javnosti da zna da li se državni organi pridržavaju zakona u izvršavanju propisanih nadležnosti generalno, pa tako i u pogledu poštovanja propisa i u vezi sa izdavanjem diplomatskih pasoša, naročito kada je o tome već neko vreme otvorena debata u javnosti. Poverenik je ispravno ocenio da bi dostupnost traženih informacija doprinela rasvetljavanju istine, odnosno otklanjanju sumnje u zakonitost rada organa, ili utvrđivanju odgovornosti u slučaju povrede zakona i bila u funkciji unapređenja mera za otklanjanje eventualnih propusta ubuduće.

Poverenik je i ovaj put, kao organ koji je odlučivao po žalbi, morao da „ispravlja” greške državnih organa koji su ponovo pali na testu transparentnosti. Naime, Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja je usvojen još 2004. godine, a organi državne uprave posle 10 godina njegove primene i dalje odbijaju da prihvate da se informacije koje su od interesa za javnost ne mogu olako od te iste javnosti skrivati. Pitanje diplomatskih pasoša i zakonitosti u njihovom izdavanju je još jedno u nizu kontroverznih pitanja koje su državni organi pokušali da prikriju od građana. Podsetićemo i na uporno odbijanje Bezbednosno informativne agencije da dostavi podatke o broju prisluškivanih lica u 2006. godini Inicijativi mladih za ljudska prava, zbog čega je Srbija proglašena odgovornom za kršenje prava na slobodu izražavanja pred Evropskim sudom za ljudska prava. Državni organi još uvek odugovlače kada je neophodno da zainteresovanim licima pruže tražene informacije, i kao da se međusobno takmiče u pogledu smišljanja kreativnih načina za izbegavanje svojih zakonskih obaveza. To izbegavanje uvek pravdaju izuzecima koje predviđa Zakon o dostupnosti informacijama od javnog značaja, a u velikom broju slučajeva na kraju se ispostavlja da razlozi na koje se pozivaju nemaju apsolutno nikakvu potporu u zakonu.